

ΜΗ ΧΑΝΕΣΑΙ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΠΑΗΡΩΤΕΑ ΜΟΝΟΝ : 'Εν 'Αθήναις και ταῖς ἐπαρχ. φρ. 20. — 'Εν τῷ ἔξωτ. φρ. 30
ΑΓΓΕΛΙΑΙ : ἀπαξ ἢ δις, λ. 40, τρίς ἕως ἑξάκις λ. 20, κατὰ μῆνα λ. 15, ἕτος ἢ ἑξαμηνίαν λ. 10.

— ΓΡΑΦΕΙΟΝ, ὁδὸς Μουσῶν, Ἀριθ. 6, ἀπέναντι τῆς οἰκίας Φιλήμορος παρὰ τὴν πλατεῖαν τοῦ Συντάγματος. —

B. ΓΑΒΡΙΗΛΙΔΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΦΥΡΔΗΝ ΜΙΓΔΗΝ

I

'Ακούομεν και ἀναγινώσκομεν, ὅτι ζήτημα μέγα και σοβαρὸν συζητεῖται ἐν τοῖς παρασκηνίοις τοῦ μεγάλου θεάτρου, ὅπερ καλεῖται *Ἑλληνικὴ πολιτεία*. Ἐρχεται ἕνας Μεσσίας, ὁ *Ἀλέξανδρος ὁ Βουλγαρικός*. Τί ἔρχεται νὰ κάμῃ ἐδῶ ἡγεμὼν χώρας γελοίας ὅσον και ἐπιβούλως ἀμφισβητούσης τῇ Ἑλλάδι πᾶν ὅ,τι ἔχει ἐθνικώτερον και ἀγιώτερον; Τί ἔχομεν νὰ κάμωμεν ἡμεῖς πρὸς αὐτόν; Τί θὰ προτείνῃ ἐκεῖνος ἂν θὰ προτείνῃ, και τί θ' ἀπαντήσωμεν ἡμεῖς; Ὡ, ταῦτα εἶνε πράγματα ἀσήμαντα! Τίποτε δὲν ἠκούσαμεν περὶ αὐτῶν, οὐδὲ γὰρ δὲν νοιώθουν ἀπ' αὐτὰ οἱ ἐν τοῖς παρασκηνίοις. Τὸ σπουδαῖον και σοβαρὸν εἶνε πῶς ἔρχεται εἰς Ἀθήνας ὁ ἡγεμὼν. Ἐρχεται *incognito*: Ἐρχεται ὡς ὑποτελής ἡγεμὼν, οἷος και εἶνε; Ἐρχεται ὡς βασιλεὺς, ὡς αὐτοκράτωρ, ὡς πρόεδρος δημοκρατίας, οἷος δὲν εἶνε; Ἄλλ' ἐκεῖνος ἐφυλάχθη, δὲν μᾶς εἶπε τὸ μυστικόν του, ἐπομένως δὲν εἰξεύρομεν πῶς θέλει νὰ ἔρχηται ἐκεῖνος. Ἄλλ' ἡμεῖς; πῶς θὰ τὸν ὑποδεχθῶμεν ἡμεῖς; Και ἰδοὺ συμβουλία ἐπὶ συμβουλίῳν και ξένων πρέσβειων κατὰ μέρος, και ὑπουργῶν μεταξὺ των, και Βασιλέως και ὑπουργῶν, και ὄλων ὁμοῦ. Ἄλλὰ τὸ ζήτημα μένει ἄλυτον και ὁ πρωθυπουργὸς και οἱ ὑπουργοὶ του λήθουν οἱ δυστυχεῖς ἐξ ἀγωνίας.

'Ἄλλ' ἡμεῖς οἱ *profanes*, οἱ μὴ μεμυημένοι δηλαδὴ εἰς τὰ μυστήρια τῆς ὑψηλῆς ἐθιμοταξίας, ἠνοίξαμεν βλακωδῶς τὴν συνθήκην τοῦ Βερολίνου και εἶδομεν ἐν αὐτῇ φῶς *φανερὰ* ὅτι ὁ ἄρχων τῆς Βουλγαρίας εἶνε ὑποτελής τῷ Σουλτάνῳ τοπάρχης ἢ ἡγεμὼν. Τώρα, ἠξεύρομεν ἡμεῖς, ἢ μάλλον ἠκούσαμεν—διότι ποῦ νὰ τὰ ἠξεύρομεν τὰ τέτοια ἡμεῖς οἱ ἀπλοῖκοι!—ὅτι και βασιλεῖς και αὐτοκράτορες και ἡγεμόνες ὑποτελεῖς, ἂν θέλετε, ἐκεῖνοι μὲν βαρυνόμενοι τὰς ὑψηλὰς τῶν ὑποδοχῶν πομπὰς, οὗτοι δὲ φθονοῦντες αὐτάς, ἀφοῦ δὲν δικαιούνται νὰ τὰς ἀπολαύσωσι, ταξιδεύουσι τὸ δὴ λεγόμενον *incognito* ἐνθυμούμεθα μάλιστα ὅτι και ὁ βασιλεὺς ἡμῶν εὐτῷ ἔπραξε πολλάκις, μεταβαίνων εἰς τὴν

ἀλλοδαπὴν. Ἄλλὰ—και ἐξομολογούμεθα τὴν ἀμάθειάν μας—ποτέ δὲν ἠκούσαμεν ὅτι ἀπλοῦς βασιλεὺς ἐτιτλοφορήθη μόνος του αὐτοκράτωρ, ἢ ὅτι ὑποτελής ἡγεμὼν ἀντεποιήθη στέμμα κυριάρχου. Δὲν ἠξεύρομεν πῶς τοῦτο θὰ ἐλέγετο ἐν τῇ ποινικῇ γλώσσῃ τῆς ἀρμοζούσης ἐστεμμένως και ἡμιστεμμένως κεφαλὰς ἄλλ' ὡς κεφαλαὶ ἀνθρώπιναι, ὅπου εἴμεθα ἡμεῖς, δὲν ἀγνοοῦμεν ὅτι κατὰ τὸν ποινικὸν ἡμῶν νόμον και τοὺς ποινικοὺς νόμους ὄλων τῶν ἐθνῶν, τὸ πρᾶγμα τοῦτο λέγεται *ἀντιποίησης* και τιμωρεῖται μάλιστα ὡς πρᾶξις ἀξιοποίνου. Ἀδύνατον νὰ πιστεῖσωμεν ὅτι ὁ ἡγεμὼν ἔρχεται ἐδῶ διὰ νὰ δώσῃ ἐργασίαν εἰς τὸν κύριον Καρύδαν, τὸν εἰσαγγελέα τῶν Ἀθηνῶν ἐπομένως δὲν ἀμφιβάλλομεν ὅτι ὁ ὑποτελής οὗτος ἔρχεται πρὸς ἡμᾶς οἷος πρᾶγματι εἶνε.

'Ἄλλ' ἂν αὐτὸς ἔρχεται ὡς οἷος εἶνε, εἰμποροῦμεν ἄρᾳ γε ἡμεῖς νὰ τὸν χρίσωμεν τὸ χρίσμα τοῦ κυριάρχου; Ὡς πρὸς τοὺς τύπους ἂς πῆ κ' ἄλλος, τὸ δὲ «Μὴ Χάνεσαι» ἠξεύρομεν μόνον τὸ ἄρθρον 604 τοῦ περὶ τιμῶν διατάγματος τοῦ 1868, καθ' ὃ αἱ *ὀφειλόμεναι* τιμαὶ εἰς ξένους ἡγεμόνας ὀρίζονται ἐκάστοτε τῇ ἐγκρίσει τοῦ βασιλέως. Ἐὰν δὲ δὲν *ὀφείληται* εἰς τινα εἰμὴ ὅ,τι ἐκεῖνος δικαιούται, αἱ ὀριζόμεναι τιμαὶ εἶνε βασιλέως διὰ τοὺς βασιλεῖς, ὑποτελοῦς ἡγεμόνος διὰ τοὺς ἡγεμόνας τοὺς ὑποτελεῖς. Τὸ οὐσιαστικὸν ὅμως ζήτημα; Ἐδῶ εἶνε ὁ κόμβος εἰς τὸ κτένι. Ὑποθέσατε ὅτι ἔρχετο εἰς Ἀθήνας ὁ πρόεδρος τῆς Γαλλικῆς Δημοκρατίας κ. Γρεβύ. Ὑποθέσατε προσέτι ὅτι ἐξεδίδετο ὑπὸ τῆς ἑλληνικῆς κυβερνήσεως πρόγραμμα ὑποδοχῆς, τιτλοφορούμενον «Πρόγραμμα ὑποδοχῆς τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως τῶν Γάλλων», και εἰμπορεῖτε νὰ φαντασθῆτε τὰ σκιρτήματα τοῦ *Roy*, δηλαδὴ τοῦ *Henry* 5ου, τανὺν κόμητος Σαμβῶρ, ἀλλὰ συγχρόνως και τὴν λαμπρὰν θέσιν, ἂν θὰ ἐλάμβανεν ἢ τάλαινα Ἑλλάς ἀπέναντι τῆς Δημοκρατικῆς κυβερνήσεως. Και ἐν τούτῳ μὲν τῷ παραδείγματι θὰ ἐπαίζομεν ἀπλῶς και ἴσως ἀκινδύνως πρόσωπον κωμικόν, οὐχὶ ἀσύνηθες παρ' ἡμῖν ἄλλ' ἂν τὸ αὐτὸ πράττοντες διὰ τὸν ἡγεμόνα τῆς Βουλγαρίας, ἐλέγομεν εἰς τὸν Σουλτάνον, ὅχι, δὲν ἀναγνωρίζομεν ἡμεῖς τὴν κυριαρχίαν σου ἐπὶ τῆς Βουλγαρίας, τίς ἄρᾳ γε θὰ ἦτο ἢ ἀπέναντι τοῦ Σουλτάνου θέσις μας;

Ἀφίνομεν τὰ ἄλλα, διότι εἶνε ἐθνικώτερα, καὶ περὶ αὐτῶν οὐ φροντίς Ἰπποκλειδῆ. Ἀφίνομεν ὅτι θὰ ἐλέγομεν οὕτω εἰς μὲν τοὺς ἐν Βουλγαρία Ἑλληνας «ἄφετε πᾶσαν ἐλπίδα καὶ ὑποταχθῆτε», εἰς δὲ τὸν ἐν τῇ Ἀνατολικῇ Ρωμυλίᾳ Ἑλληνισμόν ἀσπεύσον νὰ συναπολαύσης ὑπὸ τοὺς βουλγάρους πλῆρη ἐθνικῆν ἀνεξαρτησίαν καὶ εἰς τὴν Μακεδονίαν «ώρα σου καλή». Γινώσκουμεν ὅτι τὸ ἐντυπον καὶ περιπλαισιωμένον χαρτί τὸ ἀεὶ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἑσωτερικῶν, ὅπερ καλεῖται πρόγραμμα, δὲν ἔχει δὴ τὴν μαγικὴν ταύτην δύναμιν, καὶ θὰ μείνῃ χαρτί· ἀλλὰ τοιαύτας θὰ εἶχεν ἐννοίας, ἂν ἦτο ἐν τῇ πράξει σοβαρὸν, τὸ γελοῖον αὐτὸ μέτρον.

Καὶ ἐπειδὴ οἱ τύποι μόνον μᾶς συγκινοῦσιν ἐδῶ, φανταζόμεθα τί θὰ συμβῆ, ἐὰν ἡ μὲν χαριτωμένη μας κυβέρνησις ἀποφασίσῃ νὰ ὑποδεχθῆ τὸν ἡγεμόνα ὡς ἀνεξάρτητον, οἱ δὲ ἐν Ἀθήναις πρέσβεις ἀκολουθήσουσι τὸ παράδειγμα τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει. Διὰ νὰ μὴ βάλωμεν δὲ εἰς κόπον καὶ τὴν ἰδικήν σας φαντασίαν, ὧ φίλοι ἀναγνώσται, σᾶς τὸ λέγομεν ἀπὸ τώρα τὸ τί θὰ συμβῆ. Ὁ μὲν βασιλεὺς ἡμῶν θὰ ἦνε ἐν τῇ ὑποδοχῇ ἴσος μὲ τὸν ὑποτελῆ ἡγεμόνα τῆς Βουλγαρίας, οὗτος ἴσος μὲ τὸν βασιλέα μας, οἱ δὲ πρέσβεις, ὡς ἀντιπροσωπεύοντες κυρίαρχα ἔθνη ἀνώτεροι ἀμφοτέρων, ἀφοῦ μάλιστα ὑπάρχει ὁ πασίγνωστος καὶ ἀμείλικτος ἀριθμητικὸς κανὼν, καθ' ὃν δὲν εἶνε ἀλλήλοις ἴσα τὰ ἐνὶ τρίτῳ μὴ ἴσα. Θὰ ἔχωμεν δηλαδὴ φρόδην μίγδην βασιλέων ἀνεξαρτήτων, ἡγεμόνων ὑποτελῶν, πρέσβεων, πρωθυπουργῶν, ἀληθῆ κουλουβάγατα.

II

Μὲ χίλια στανειὰ καὶ μὲ μεγάλα ἐξόδα εἰμπορέσαμεν νὰ ξεδιαλύνωμεν ὀλίγον τὰ κατὰ Βραΐλαν, Κοντόσταυλον καὶ Τρικούπην. Ἄν μᾶς ἐγέλασαν κριμα στοὺς κόπους καὶ ποῖο μεγάλο κριμα στὰ ἐξόδα τοῦ πτωχοῦ «Μὴ Χάνεσαι». Ἀλλὰ ἀφοῦ καὶ ἐκοπιάσαμεν καὶ ἐδαπανήσαμεν δικαιοῦμεθα νὰ σᾶς τὰ εἴπωμεν.

Μᾶς εἶπαν λοιπὸν, ὅτι ὁ κ. Τρικούπης πρὶν ἢ διορίσῃ ὑπουργὸν τῶν ἐξωτερικῶν τὸν ἀπὸ τῆς ἐσπέρας τῆς 11ης Μαρτίου 1882 ὀνομασθέντα τοιοῦτον κ. Κοντόσταυλον—πόσον καιρὸν ἐπερίμενεν ὁ ἄλλος οὗτος Ἰώβ!—, ἔγραψεν εἰς τὸν κ. Βραΐλαν τὰ ὀλίγα ταῦτα: «Εἶμαι ἠναγκασμένος νὰ διορίσω ὑπουργὸν τὸν Κοντόσταυλον, διότι πρέπει νὰ πληρωθῆ τέλος πάντων ἡ παρλάτα ἐκείνη· ἀλλὰ μανθάνω, ὅτι αὐτοῦ πέραν τοῦ Καλαὶ τὸν λόγον δι' ὃν ἐγὼ τὸν διανορίζω θεωροῦν αὐτοὶ αἰτίαν νὰ μὴ τὸν διορίσω, διότι, λέγουσιν—ἴσως δικαίως—αὐτὸς ὁ κύριος εἶπεν εἰς τὴν Βουλῆν ὅτι ἡ Εὐρώπη καὶ ἰδίως οἱ ἄγγλοι ἐγκαταλείψαντες τὴν Ἑλλάδα, ἐπροδύσαμεν αὐτὴν καὶ ἐπράξαμεν μυσάρην ἀντιμίαν. Εἰς ὑμᾶς ἀφίνω πᾶσαν ἐλευθερίαν νὰ διορθώσητε τὸ πρᾶγμα, σᾶς λέγω μόνον, ὅτι ἂν καὶ ὑπουργὸς τῶν ἐξωτερικῶν ὁ Κοντόσταυλος, τὰ ἐξωτερικὰ θὰ διευθύνωνται ἀπὸ ἐμὲ πάντοτε ὅχι ποτὲ μὲ τὰς εἰς τὸ φαινόμενον νιδέας μου, διότι ἐκεῖναι δὲν ἦσαν παρὰ διὰ νὰ μὲ φέρουν πρὸς τὴν ἐξουσίαν, ἀλλὰ μὲ τὰς ἀληθινὰς μου ἰδέας, διότι αὐταὶ εἰμποροῦν νὰ μὲ διατηρήσουν». Ὁ κ. Βραΐλας καλῶς νοήσας ἐξεφώνησε τὸν γνωστὸν λόγον καὶ εἶπεν, «ὅτι ἡ

λύσις τοῦ ζητήματος, ἀντὶ μυσάρης καὶ ἀτίμου προδοσίας, ἦτο μάλιστα **θρέαμβος** καὶ τῆς Ἑλλάδος καὶ τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου ἀνευ πολέμου, καὶ μοναδικὸν παράδειγμα ἐν τῇ ἱστορίᾳ».

Καὶ ὁ κ. Τρικούπης ἠσύχασεν· ἀλλ' ὁ κ. Κοντόσταυλος ἐξεμάνη καὶ ἐζήτησεν ἐπὶ πίνακι τὴν κεφαλὴν τοῦ Βραΐλα. Δὲν εἴξευρε, βλέπετε, ὁ ἄνθρωπος τί τοῦ ἐγίνετο. Αὐτὸς νομίζει, ὅτι εἶνε ὑπουργὸς τῶν ἐξωτερικῶν, ἐνῶ ἀντὶ προϊστάμενου εἶνε ὑφιστάμενος τοῦ κ. Βραΐλα. Καὶ αὐτὸ μὲν δὲν τὸ ἐνόησεν ἀκόμη ὁ κ. Κοντόσταυλος οὔτε θὰ τὸ νοιώσῃ ποτέ. Πῶς λοιπὸν ἐπέισθη; Ἐπέισθη διότι ὁ κ. Τρικούπης τοῦ εἶπεν εἰς τὸ αὐτὶ—ἀλήθεια, ψεύματα δὲν γνωρίζομεν, διότι αὐτὸ δὲν τὸ ἐπληρώσαμεν,—ὅτι ἂν ἀνακληθῆ ὁ Βραΐλας ἢ Ἀγγλίη ἐν τῷ δικαίῳ της δὲν θὰ δεχθῆ ἄλλον πρέσβυν, οὔτε αὐτὸν τὸν Σκουλούδην, καὶ τότε... δὲν θὰ εἰμπορῆ ὁ κ. ἐκ Καρυστίας βουλευτῆς οὔτε νὰ λέγηται ὑπουργὸς τῶν ἐξωτερικῶν. Τὰ ἄνω κάτω, βλέπετε, καὶ τὰ κάτω ἄνω, φρόδην μίγδην ἀλλὰ ἀνάποδα.

Καιμταίικι.

ΧΡΟΝΙΚΑ

Ἡ χθεσινὴ ἡμέρα διέψευθε τὴν ἀρχὴν τοῦ γνωστοτάτου δημοτικοῦ μυρολογίου τῆς Μεγάλης Παρασκευῆς, τὸ ὅποιον ψάλλεται κάθε χρόνον:

«Σήμερα μαῦρος οὐρανός, σήμερα μαῦρ' ἡμέρα,
 »Σήμερα ἰθάψαν τὸ Χριστὸ οἱ ἄνομοι ἔβραιοι κ.λ.π.
 διότι ἀπ' ἀρχῆς ἕως τέλους ὑπῆρξεν ἀπαρμεῖωτος ἐν τῇ λαμπρότητι αὐτῆς, φωτιζομένη ὑπὸ τοῦ φλογερωτέρου ἡλίου τῆς ἀνοιξέως. Διὰ τοῦτο καὶ ἡ σπουδὴ καὶ τὸ προσκύνημα τῶν πιστῶν ἀνά τὰς ἐκκλησίας ἐτελεῖτο ζωηρότερον καθ' ὅλον τὸ πρῶτ' καὶ καθ' ὅλον τὸ ἀπόγευμα, μεθ' ὃ ἡ ἑορτὴ ἐλάμβανε πλέον τὴν τελευταίαν καὶ ἐπισημοτέραν αὐτῆς τροπὴν, εἰς τὸ πείσμα τοῦ Μητροπολίτου.

Καὶ ὅσαι μὲν τῶν Ἐκκλησιῶν δὲν εἶχον τὸ ἐπίζηλον προνόμιον νὰ κατανύξωσι τοὺς ἐνορίτας των καὶ διὰ καταλλήλων κηρυγμάτων ἀπ' ἄμβωνος, ἐξόφλουσιν ταχύτερον τῶν ἄλλων προνομιοῦχων, αἵτινες παρέτειναν μέχρι μεσημβρίας τὴν ἐπικήδειον ἱεροτελεσίαν, ἐπιδεικνύουσαι πολὺ ἐστοιβαγμένον πλῆθος, ἀκροώμενον τῆς μακρᾶς καὶ πομπώδους διδαχῆς θεοπνεύστου τινὸς ρασοφόρου. Οὕτως ὁ μᾶλλον τῶν ἄλλων εὐτυχήσας εἰς συνώθησιν πιστὴν καὶ θρησκευτικὴν ρητορείαν ναὸς ἦτον ὁ τῆς Ἁγίας Εἰρήνης, ὅπου ὠμίλει ὁ κ. Κολιάτσος, καὶ ἀτενῶς προσηλωμένοι εἰς τὸν ῥήτορα ἠκροῶντο οἱ πολλοὶ παρευρισκόμενοι, καὶ ἀτενέστερα αἱ παρευρισκόμεναι· δηλαδὴ

»Ὅτω τὰ μάτια ἐκάρφωσαν, καὶ βλέπουν τὸν παπᾶ τους,
 »Τόσω ξεμάρφωτα παντοῦ πετοῦνε τὰ μυαλά τους...

Ἀνάλογος πρὸς τὴν ζωηρότητα τῆς ἐν τοῖς ναοῖς κυκλοφορίας ἦτο καὶ ἡ κωδοнокρουσία, ἀδιέλιπτος, πρῶτ', γεῦμα, δειλινὸ, βράδυ· ἀνυπόφορος ἐνόχλησις διὰ τ' αὐτὰ τῶν ἐλευθεροφρόνων νευρικῶν, καὶ γλυκύπικρον γαργάλισμα εἰς